

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

2/2021

Two wicker swans, one standing upright and one with its head bowed, are positioned in a snowy, hazy landscape. The swans are made of light-colored wicker with orange beaks and black legs. The background is a soft, out-of-focus snowfield.

**Turvallisempaa liikkumista
pimeällä**

**Kuntoutustarve ei odota
sopivaa aikaa**

Sisältö

Pääkirjoitus.....	3
Puheenjohtajan kolumni.....	4
Pimeässä näkyväksi	5
Kekseliäisyyttä neulontaan	8
Tulkkausalan näkymiä kartoitettu.....	11
Pentti Pietiläinen eläkkeelle.....	13
Kelan etuuksiin muutoksia 2021	16
Aune Kulmala kohtasi kuurot ja kuurosokeat jo ennen tulkkipalvelua	18
Ilmoitukset.....	22

Etukansi: Kuurosokean taitelijan Rauli Jalon tekemät rottinkijoutsenet.

Kuva: Milla Lindh

Takakansi: Päivä pitenee pikkuhiljaa kevättä kohti. Kuva: Jaakko Evonen.

Tuntosarvi

47. vuosikerta
ISSN 2490-1695

Julkaisija

Suomen Kuurosokeat ry

Levikki

530

Taitto

Heidi Häyrynen

Päätoimittaja

Heidi Häyrynen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Vuosikerran hinta

Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ilmainen. 9 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Mainosten hinnat

puoli sivua 140 euroa
2 x 1/2 palstaa 70 euroa
1 palsta 60 euroa
1/2 palstaa 35 euroa
1/4 palsta 20 euroa

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika

ma–pe klo 9.00–15.00

Painopaikka

Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivulla www.kuurosokeat.fi.

Kuntoutustarve ei odota sopivaa aikaa

Vuoden 2020 maaliskuussa maailmanlaajuisesti räjähtänyt pandemia on vaikuttanut meidän kaikkien elämään; näin myös Suomen Kuurosokeat ry:n kuntoutuspalveluihin.

Toteutamme Tampereella Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Kelan rahoittamaa yksilökuntoutusta kaikkeinikäisille kuulonäkövammaisille henkilöille. Kuntoutuspalvelujamme ovat vaativa moniammatillinen yksilökuntoutus lapsille, nuorille ja aikuisille sekä harkinnanvarainen yksilökuntoutus aikuisille. Myös yli 65-vuotiaat henkilöt voivat hakeutua harkinnanvaraiseen yksilökuntoutukseen. Kelan päätöksellä kuntoutukseen voi osallistua myös omaisia tai läheisiä.

Aistien äkillisesti heiketessä tai elämäntilanteessa tapahtuvien muutosten myötä kuntoutus voi tulla yllättäen tarpeelliseksi. Tämän vuoksi on hyvin tärkeää, että yksilöllistä kuntoutusta on ollut mahdollista jatkaa poikkeuksellisesta tilanteesta huolimatta.

Kela antoi maaliskuussa 2020 suosituksen keskeyttää kasvokkaisen kuntoutuksen toteutuksen 31.5.2020 saakka. Tämän jälkeen olemme toteuttaneet kuntoutusta viranomaisohjeistuksia noudattaen ja ohjeistuksissa

tapahtuvia muutoksia jatkuvasti seuraten. Asiakkaiden kanssa on pohdittu missä kohtaa kuntoutukseen osallistuminen on oikea-aikaista ja mahdollista kokonaistilanne huomioiden.

Minimoimme riskit huomioimalla korona-ajan viranomaissuositukset suojautumiseen, turvaväleihin ja hygieniaan liittyen. Suosituksia ja ohjeita noudattamalla kuntoutus on mahdollisimman turvallista.

Asiakkaiden, työntekijöiden, yhteistyökumppaneiden ja myös Kelan joustavuus ja muutoksensietokyky poikkeuksellisessa ja jatkuvasti muuttuvassa tilanteessa on mahdollistanut kuntoutustoiminnan jatkamisen.

Kuntoutustoiminta siis jatkuu korona-ajasta huolimatta turvallisuutta silmällä pitäen. Kuntoutukseen voi ja kannattaa hakeutua, kun kuntoutustarve ilmenee itselläsi tai läheiselläsi. Älä jää odottamaan sopivampaa hetkeä, jos tarve on juuri nyt!

Hanna Tenhunen, kuntoutuksen palveluesimies ■

Puheenjohtajan kolumni: yksilöllisiä kohtaamisia juhlavuonna ja jatkossakin

Teksti: Tuula Hartikainen

Vuoden vaihtuessa on alkanut yhdistyksen 50. juhlavuosi. Sitä juhlistetaan usealla tapahtumalla ja luentosarjalla. Jäsenet ja työntekijät juhlivat juhannusviikolla, ja lokakuussa vietetään juhlahetki yhteistyökumppanien kanssa.

Juhlavuoden kunniaksi järjestetyn kilpailun voittanut logo ja slogan, "Yksilöllisiä kohtaamisia" ovat hienot ja kiinnostavat. Ne näkyvät muun muassa Tuntosarvessa ja sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa tiedotusmateriaaleissa.

Slogan, "Yksilöllisiä kohtaamisia", on meidän kuurosokeiden arjessa merkittävässä roolissa varsinkin yksin asuvien keskuudessa. Jokainen kohtaaminen on yksilöllinen. Ne antavat meille parhaimmillaan arkeemme iloa, vertaistukea, onnistuneita kokemuksia ja hyötyä. Tosin jylläävä koronavirus tuo rajoitteita kohtaamisiin ja kaikkeen toimintaan.

Yhdistyksen toiminnan painopisteitä ovat tunnettuuden ja jäsenmäärän lisääminen sekä uusien kuurosokeiden

saaminen toiminnan piiriin. Jäsenmäärän lisäämistä tavoitellaan syyskuun loppuun jatkuvalla jäsenhankintakampanjalla. Toivon monien kuurosokeiden kiinnostuvan yhdistyksen palveluista ja erilaisiin tapahtumiin osallistumisesta. Osallistumisten myötä saamme toisiltamme vertaistukea arjessa jaksamiseen ja uutta tietoa. Lisäksi monella on tarve kuulua johonkin yhteisöön ja kokea yhteisöllisyyttä.

Hallituksella ja johtoryhmällä on isot haasteet edessään, jotta yhdistyksen talous saadaan tasapainoon. Mennyt koronavuosi toi lisähaasteita talouteen. Lähitulevaisuudessa vähentyvä STEA-avustus tuo eteen ison linjauksen tarpeen, kun pitää päättää yhdistyksen toimintojen priorisoinneista. Haasteellisesta tilanteesta huolimatta tulee uskoa tulevaisuuteen!

Meidän kuurosokeiden lähiverkostoinen on osoitettava tapahtumiin osallistumisilla yhdistyksen tarpeellisuus ja olemassaolo jatkossakin.

Hyvää alkanutta juhlavuotta ja noudatetaan pandemiaan liittyviä suojatoimenpiteitä, jotta nujerramme viruksen ja pysymme terveinä! ■

Pimeässä näkyväksi

Teksti: Sanna Nuutinen
Kuvat: Sanna Nuutisen kotialbumi

Illan hämärissä katuvalaistus ei aina riitä. Valkoinen lumi antaa vähän kontrastia tummia hahmoja vasten. Otsalamppu, valot ikkunoissa ja toimivat katuvalot antavat suuntaa. Niitä kohti voin kepin kanssa suunnistaa.

Joillekin lisääntyvä pimeys tuo harmoniaa ja tunnelmaa. Toista ehkä pelottaa, ja joku miettii, miten voisi liikkua pimeällä turvallisemmin. Tuttu kävelyreitti on valoisana kesäpäivänä erilainen kuin syksyn hämärrien saapuessa. Usein mietin, miten muut näkevät minut liikenteessä ja miten voisin itse huomata toiset paremmin.

Pöydällä on erilaisia varusteita, jotka auttavat liikkuesssa ulkona pimeällä valkoisen kepin kanssa.

Heijastimet ja heijastavat asusteet

Valtakunnallista Heijastinpäivä-kampanjaa vietetään joka vuosi. Kampanjan tavoitteena on saada ihmiset käyttämään asianmukaisia varusteita ja heijastimia, kun liikutaan pimeällä. Radiossakin kuulee useasti lauseen: "Heijastimen käyttö on edullinen henkivakuutus." Nykyisin tuntuu kauposta löytyvän monenlaisia heijastavia asusteita hanskoista reppuihin, valjaita ja led-valaisimia. Myös perheen

lemmikit kannattaa varustaa pimeässä näkyväksi.

Aiemmin ajattelin aina, että pärjään ilman apuvälineitä. Näön muuttuessa minulle yksi vaikeimpia asioita on ollut juuri hämäräsokeus, varsinkin syksyisin ja talvisin, koska valon määrä ja kontrastit muuttuvat liian tasaisen tummiksi. Esimerkiksi sateinen sää vie mustasta ympäristöstä kaiken vähäisenkin katuvalon. Toisaalta liian kirkkaat ajovalot häikäisevät.

Iltakävelylle lähdössä. Varustuksena ovat heijastinliivi, hanskat ja keppi.

Lunta sataessa kontrasti paranee hetkeksi, mutta liika lumi haittaa kepin käyttöä. Ja aurinkoisella säällä lumi aiheuttaa hämäräsokeuden sijasta lumisokeutta eli häikäisee todella pahasti. Itsellä voimakas häikäisy laukaisee migreenipäänsäryn, eikä ulkona liikkuminen suju, vaikka olisi tummat suojalasit käytössä.

Valkoinen keppi käyttöön

Heijastimet ja heijastinliivi ovat olleet aina käytössäni, mutta tein ensimmäisen tietoisien päätöksen käyttää näkövammaisen valkoista keppiä vuodesta 2013. Samalla kun itse saan tietoa alaesteistä ja maaperän muutoksista, kepin käyttö ilmaisee minut muille. Mukana kulkee myös taskulamppu, jolla voin tarvittaessa valaista yksittäisiä kohteita.

Erilaisissa maastoissa kuljettaessa kannattaa miettiä, minkälainen keppi ja kepin vaihtopää sinne sopivat. Itse käytän lumisella kelillä valkoisen kepin päässä palloa, joka pyörii. Se ei töki silloin pahasti joka kuoppaan. Sama toimii myös luontopohjaisessa maastossa. Kävelysauvat, jotka on varustettu heijastinnauhalla ja valkoisella värillä toimivat myös erävaelluksella. Pienemmät ja kevyemmät kepit säästän sisätiloihin, kuten uimahalliin ja kulttuuritapahtumiin.

Muut keinot?

Tätä artikkelia kirjoittaessani mieleeni tuli myös ajatus, miten viittomakielen tulkkaus voitaisiin saada paremmin

näkyväksi esimerkiksi iltahämärällä ulkona tai teatterissa tai museossa. Toimiessani erilaisten tulkkien ja asiakkaiden sekä oman perheeni parissa on kerääntynyt paljon hyviä ratkaisuvaihtoehtoja. Mielelläni kuulisin lukijoilta lisää vinkkejä.

Näkyvyyden lisäämisen apuvälineeksi sopivat myös älykännykän tai tabletin toiminnot. Kerran museossa tulkin kanssa huomasimme, että kohdetta ei voinut koskettaa eikä nähdä kunnolla, joten otimme kännykän esiin. Pystyimme sillä valaisemaan kohteen ja ottamaan kuvan, jolloin sain myös suurennettua yksityiskohtia tarvittaessa. Aina kannattaa noudattaa paikan sääntöjä ja kysyä kuvauslupa ennakoon, jos mahdollista.

Koska haluan kokea monenlaisia kulttuuritapahtumia, musiikkia, elokuvia ja teatteria, olen oppinut päivittämään myös tulkkilistaani ja apuvälineitäni. Voin pyytää lisäämään listaan tulkkeja, joilla on minun tarpeeseeni riittävä sosiaalishaptinen osaaminen taiteen kuvailuun, herkkyyys luoda tunnelmaa viittoessa musiikkia ja lauluja sekä sopivia eleitä ja eläytymistä teatteria viittoessa. Tästä aiheesta on tulossa toinen tarina kevään aikana. Myös yhdistyksen kotisivuilla kannattaa käydä vilkaisemassa uusia materiaaleja.

Erilaisten menetelmien osaamisesta on oikeasti hyötyä – niitä voi sopivasti yhdistellä, ja tuloksena on sujuvaa toimimista myös hämärässä. ■

Kekseliäisyyttä neulontaan

Teksti: Jaakko Evonen
Kuvat: Tinni Kolin kotialbumi

Neulominen on **Tinni Kolille** rakas harrastus. Hän on tuottanut lukemattoman määrän erilaisia vaatteita ja neuleita. Koli kertoo neulovansa itse käyttövaatteensa.

– Neulomisessa huomaa myös oman edistymisensä ja sen, että jokaisesta työstä oppii lisää ja uutta. Se minua motivoi aina.

Koli on kuulonäkövammaisen. Sokeus tuo haastetta neulomiseen, mikä johtuu hänen mukaansa siitä, että neulonta "vaatii laskemista ja samalla keskittymistä". Koli ei ole antanut

Neulominen on Tinnille tärkeä aktiviteetti. Tässä valmistuu uutta neuletta.

näkötilanteen kuitenkin häiritä, vaan hän on soveltanut erilaisia keinoja työskentelyn sujuvoittamiseksi. Apua on löytynyt visiosta ja luovuudesta.

– Työn visio on mielessäni jokaista väriä, kuviota, raitaa ja viimeistä yksityiskohtaa myöten. Näin minä valmiin työn mielessäni "näen". Se on iso osa sitä iloa ja tyytyväisyyttä, mitä neulominen minulle antaa.

Avustaja apuna

Tinni Koli hankkii monin tavoin neulontatarvikkeita. Hän käyttää tarvittaessa avustajaa asioidessaan kaupassa. Verkkokaupoistakin löytyy tarvittaessa materiaaleja.

– Kaupassa kuuleminen on hankalaa. Joudun myös luottamaan avustavaan henkilöön, että hän etsii juuri kuvailemani ja mielessä hahmottamani värit tulevaan työhön. Kaupassa eri lankamateriaalit ovat eri hyllyissä ja etsiminen on hankalaa. Siksi netistä langan tilaaminen on helpompaa.

Toisinaan Tinni turvautuu avustajaan, kun hän neuloo. Avustaja voi vaikkapa kuvailla työtä.

– Kaavion kykenee siis kuvailemaan ja iholle piirtämään, jotta siitä saan tolkkua. Päätän, että miellyttääkö se minua.

Erilaisia niksejä

Seuraavassa on lueteltu erilaisia apukeinoja, joita Tinni hyödyntää

Tinni Koli on tehnyt lukuisia neuleita. Töistä huokuu tyylikkyys.

neulomisessa. Mukana on vähän perinteisempiä kuin uudempiakin ratkaisuja.

Puikot ja ohjeet löytyvät helpommin omista pusseistaan. Lankakerän tunnistaa paremmin, kun sen sisään laittaa pahvinpalan. Etusormeen voi kiinnittää langanohjaimen, joka auttaa lankojen hallintaa. Silmukat pysyvät paremmin puikoissa, kun puikkojen

päihin kiinnittää jousistopparit, jotka estävät lankoja tippumasta.

Pistekirjoitus on kätevä apu vaikkapa aaltokuvion lukemiseen neulomisen yhteydessä. Mittaamisessa voi hyödyntää sormia ja kyynärvartta, koska ne ovat tietyn pituisia. Muistivälineenä työn kerrosten laskennassa toimii vanha kunnon helmitaulu.

Älypuheliiniin on saatavilla erilaisia saavutettavuutta parantavia sovelluksia. Tinni Koli käyttää Voice Dream Scanner -ohjelmaa, joka lukee ääneen puhelimen kameralla otettuja tekstejä.

Tämä helpottaa lankakerien pienten tekstien lukemista.

Lisää vinkkejä ja Tinnin töitä löytyy erillisestä videokoosteesta, joka on nähtävissä Suomen Kuurosokeat ry:n videosivustolla YouTubessa sekä sosiaalisen median kanavissa. ■

Erlaisia neulomista helpottavia apuvälineitä koottuna.

Tulkkausalan näkymiä kartoitettu

Tekstin koonti:

Riitta Lahtinen ja Heidi Häyrynen

Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) ja Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak) ovat selvittäneet tulkin koulutustilannetta. Selvitys tehtiin 2019 opetus- ja kulttuuriministeriön tuella. **Päivi Rainò** ja **Gun-Viol Vik** ovat laatineet selvitystyön pohjalta julkaisun tulkkausalan tulevaisuudennäkymistä.

Julkaisussa käsitellään muun muassa kuulo- ja puhevammaisten tulkkien ja asioimistulkkien nykytilaa, koulutuksen kehittymistä, tulkkien työllistymistä, teknologian vaikutuksia ja väestössä tapahtuvia muutoksia. Selvitykseen haastateltiin 28 henkilöä (muun muassa palveluntuottajia, etujärjestön edustajia, Kelan toimihenkilöitä) 30 yritystä sekä 197 tulkkia, toimihenkilöä ja esimiestä. Myös tulkkausalan tilastotietoja ja dokumentteja on hyödynnetty. Seuraavassa on joitakin poimintoja julkaisusta.

Koulutuksesta

Tulkkauspalveluihin kuuluvat sekä

kielenvälinen tulkkaus suomen ja suomalaisen viittomakielen tai ruotsin ja suomenruotsalaisen viittomakielen välillä että kielensisäinen tulkkaus. Mikäli tulkkausta ei voida järjestää muun lainsäädännön perusteella, Kela huolehtii vammaisen henkilön tulkkauspalvelusta. Se hankkii tulkkauspalvelut kilpailuttamalla palveluntarjoajat. Lähes kaikki (90 %) tulkkien tilaukset ovat lähtöisin Kelalta.

Viittomakielen ja puhevammaisten tulkkauksen koulutusta järjestetään Diakissa ja Humakissa. Asioimistulkkauksen koulutusta on Diakissa. Tulkin tutkintonimike on ammattikorkeakoulussa tulkki (AMK).

Kysynnän ja tarjonnan muutokset

Tulkkauspalvelu alkoi 1970-luvulla edistämään kuurojen yhdenvertaisuutta. Pian mukaan tulivat myös kuulonäkövammaiset ja kuuroutuneet, samoin kielensisäiset tulkkauksen keinot. Tulkkauspalvelujen alussa tulkkien määrä perustui potentiaalisten asiakkaiden määriin. Viittomakielisiä kuuroja arvioitiin olevan Suomessa viitisen tuhatta (450 kuurosokeaa).

Määrät ovat selkiytyneet vähitellen. 2000-luvulla arvioitiin tarvittavan 250

päätoimista tulkkia. Tulkkipalvelun tarvitsijoista yli 5 000 henkilön arvioitiin olevan vaikeasti kuulovammaisia ja noin 850 kuulonäkövammaisia. Vaikeasti puhevammaisia henkilöitä arvioitiin olevan useita tuhansia. Vuonna 2019 tulkkien määrä Kelan vammaisten henkilöiden tulkkauspalveluissa oli 797.

Selvityksessä nostetaan esiin väestön ikääntymisestä johtuva kuuroutuvien ja vaikeasti kuulovammaisten määrän kasvu. Tulkkipalvelun asiantuntijoiden mukaan 1990–2000-lukujen taitteessa tulkkipalvelun saajista noin 90 % oli kuulovammaisia, alle 10 % kuulonäkövammaisia ja 1 % puhevammaisia.

Tulkkauspalvelun käyttö

Selvityksessä kerrotaan, että vammaisten tulkkauspalveluihin oikeutettujen määrä Kelan asiakasrekisterissä on kasvussa. Heitä on kuutisen tuhatta. Kuitenkin vain noin puolet heistä käyttää tulkkauspalveluja (vähintään tunnin) vuosittain.

Vuonna 2019 puhevammaisista oikeutetuista henkilöistä vain noin 40 % käytti tulkkauspalveluja, kuulovammaisista 63 % ja kuulonäkövammaisista 74 %. Kaikkien asiakasryhmien käyttämät kokonaistulkkautuntimäärät ovat kasvaneet. Myös kirjoitustulkkauksen suosio on kasvanut.

Asiakkaita huolettivat Kelan vammaisten tulkkauspalvelun kilpailutuksen yhteydessä tulkkien vaihtuvuus ja riittävyys. Julkaisussa todetaan, että

valituista tulkeista suurin osa on kuitenkin ollut asiakkaille tuttuja. Myöskään tulkkien määrä ei ole merkittävästi vähentynyt.

Päätoimisia tulkkeja kuukausipalkalla oli 27 %. Valmistuneista tulkeista 90 % työllistyy. Osa tulkeista työllistyy muille aloille (15 %).

Tulevaisuus

Selvityksessä analysoitiin myös vammaisten tulkkauspalveluissa tulevaisuudessa tarvittavaa osaamista. Esille nousivat muun muassa teknologian käyttöönotto ja eri alueille erikostuminen. Kasvavia alueita ovat puhevammaisten tulkkkaus, samoin käännöstöiden lisääntyminen ja tulkkien työn sisältöjen laajentuminen.

Tulkin työhön vaikuttavista teknologioista mainitaan etätulkkausteknologia, tietokoneavusteinen tulkkkaus ja konetulkkaus. Konetulkkauksella viitataan tietokoneen tekemään tulkkaukseen.

Lähde: Päivi Rainò & Gun-Viol Vik: Tulkkausalan tulevaisuudennäkymät Asioimistulkkauksen, viittoma kielen- ja kirjoitustulkkauksen sekä puhevammaisten tulkkauksen koulutustarpeista ja alan tulevaisuudennäkymistä. Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) Helsinki 2020 ■

Pentti Pietiläinen eläkkeelle

Teksti: Heidi Häyrynen

Kuvat: Pentti Pietiläisen kotialbumi

Ohjaaja **Pentti Pietiläisen** yli 30 vuoden ura Suomen Kuurosokeat ry:ssä on tulossa päätökseen. Eläkkeelle hän siirtyy helmikuun aikana. Tunnelma uuden elämänvaiheen kynnyksellä on levollinen ja positiivinen.

– Lähden nauttimaan ansaituista eläkepäivistä. Katsotaan, mitä se elämäntilanne tuo tullessaan. Hyvillä mielin kuitenkin lähden.

Pietiläisen työ Kuurosokeiden Toimintakeskuksella on ollut monipuolista, ja vuosien varrelta on jäänyt monia arvokkaita muistoja. Uransa aikana hän on myös päässyt näkemään yhdistyksen kasvun ja kehittymisen. Isoista muutoksista mieleen ovat jääneet muun muassa 1990-luvun kuntoutustoiminnan alku ja Toimintakeskuksen päärakennuksen laajentuminen sekä 2000-luvun VTS Ristontalon rakennus ja sen käyttöönotto.

Monipuolista työtä kuurosokeiden parissa

Pietiläinen työskenteli ennen nykyistä

työtään Tampereen sosiaalitoimen puolella. Kuurosokeiden Palvelutalossa hän aloitti kuntoutusohjaajana 1989.

– Kun aloitin työt kuurosokeus ja viittomakieli olivat minulle uusia kiinnostavia asioita. Työnantajani antoi hyvän perehdytyksen työhöni ja opetusta viittomakieleen. Asukastyössä sitä tarvitsee päivittäin, joten kieli alkoi avautumaan siitä luonnostaan.

Pietiläinen on tehnyt vuosien varrella töitä Kuurosokeiden Toimintakeskuksella niin asumisen puolella, kuulonäköammaisten kuntoutuksessa kuin Tampereen Toimintapäivilläkin. Lisäksi hän on toiminut ”yleismies jantusena” kiinteistöhuoltotehtävissä.

Toimintakeskuksen viikkotiedotteen tekeminen aloitettiin 1980-luvulla. Oma-lehti-nimisen tiedotteen teko siirtyi sittemmin Pietiläiselle, joka on jatkanut julkaisun tekoa näihin päiviin asti. Tiedotteeseen kootaan ajankohdasta asiaa ja tietoa tapahtumista. Se ilmestyy Toimintakeskuksen asukkaille ja työntekijöille sähköisesti, printtinä ja pisteillä.

Elämyksiä kotimaassa ja maailmalla

Kuntoutusohjaajan työn yksi osa on ollut asukkaiden vapaa-ajan ohjaus. Pietiläisen organisoimilla matkoilla moni kuurosokea on saanut kokea mieleenpainuvia hetkiä. Asukkaiden toiveiden mukaan on suunnattu kotimaan kohteisiin, etelän rannoille tai Euroopan kaupunkikohteisiin.

Toimintakeskuksen ensimmäinen ulkomaanmatka suuntautui 1990-luvun alussa Turkkiin. Matkan mahdollistivat useat Pirkanmaan lionsklubit. Tästä inspiroituneina asukkaiden kerho alkoi keräämään rahaa tuleviin

reissuihin myyjäisillä ja arpajaisilla. Jokainen matka vaati useamman vuoden varainkeruun. Muutaman reissun jälkeen kerhon varainkeruu loppui, ja matkoille lähdettiin jälleen omakustanteisesti.

Pietiläinen on huomannut, että kuulemisen ja näkemisen rajoitteet eivät ole estäneet kuurosokeita kokemasta maailmaa. Kukin on löytänyt siihen oman tapansa. Esimerkiksi matkat muodostavat kokonaisuuden, jossa sen kaikki vaiheet suunnittelusta, matkustamiseen ja lomakohteen tutkimiseen tarjoavat elämyksiä.

Kuurosokeiden matkat ovat suuntautuneet usein etelään.

– Etelän kohteessa tuoksut, millainen lämpötila on kotimaahan verrattuna, uudet maut ja tavarat. Sekin, kun retkillä kerrotaan paikallisten tavoista.

Matkaohjelma on myös aina sopivan väljää, että asiakkaat voivat räätälöidä matkasta omanlaisensa. Kukin saa valintansa mukaan päättää, mitä tekee. Osa voi lähteä auringonottoon, osa menee syömään tai valmiille retkille tai yhteisille reissuille.

Viinirypäleitä poimimassa Espanjassa

Eräs Pietiläiselle mieleen jäänyt matkakohde on suomalaisten omistama viinitila Espanjan maaseudulla. Kurosokeiden porukka vieraili siellä kaksi kertaa toukokuussa 2010 ja syyskuussa 2011. Jälkimmäisellä reissulla päästiin poimimaan tilalla tuoreita viinirypäleitä ja viikunoita.

– Viinitila oli keskellä maaseutua. Sieltä lähdettiin retkille pikkubussilla kylpylään. Joka toinen päivä oltiin kylpylässä, kauppakeskuksessa ja Väli­meren rannalla ja yöksi tultiin takaisin. Paikkaa pitävä pariskunta, Eva ja Alfredo, olivat maailmaa nähneet ja kokeneet. Heidän kanssaan oli mukavaa jutella Espanjan arkielämästä mitä espanjalaiseen elämään kuuluu.

Työpaikkana yhdistys onkin ollut mielenkiintoinen.

– Olen saanut tehdä asukkaiden kanssa asioita, jotka ovat olleet itselle haastavia ja kiinnostavia, kuten

tapahtumien ja matkojen suunnittelu sekä toteutus. Paras palaute matkan jälkeen on, kun jo paluumatkalla asukkaat alkavat suunnitella seuraavaa reissua.

Loppuun Pietiläinen haluaa lähettää terveisiä.

– Kiitän yhteisistä vuosista yhdistystä, asiakkaita Toimintakeskuksella ja muualla Suomessa sekä työntekijöitä. Onnea juhlivalle 50-vuotiaalle yhdistykselle ja onnea myös tuleville toimintavuosille. ■

Järjestön pitkäaikainen työntekijä Pentti Pietiläinen siirtyy eläkkeelle.

Kelan etuuksiin muutoksia 2021

Kelan maksamiin etuuksiin on tullut muutoksia 1.1.2021 alkaen. Tähän artikkeliin on koottu niistä poimintoja.

Vammaisetuuksien määrät

Vammaisetuuksien määrät suurenevät indeksitarkistusten takia hieman.

– Alle 16-vuotiaan vammaistuki: perusvammaistuki 93,39 e/kk, korotettu vammaistuki 217,93 e/kk ja ylin vammaistuki 422,58 e/kk.

– 16 vuotta täyttäneen vammaistuki: perusvammaistuki 93,39 e/kk, korotettu vammaistuki 217,93 e/kk ja ylin vammaistuki 422,58 e/kk.

– Eläkettä saavan hoitotuki: perushoitotuki 71,48 e/kk, korotettu hoitotuki 155,72 e/kk, ylin hoitotuki 329,27 e/kk ja veteraanilisä 107,88 e/kk.

Korotukset eläkkeisiin

Täysimääräinen kansaneläke on yksin asuvalle 665,29 e/kk (662,86 e/kk vuonna 2020). Parisuhteessa elävälle se on 593,97 e/kk (591,79 e/kk vuonna 2020).

Takuueläkkeen täysi määrä ja täysimääräinen eläketuki ovat 837,59 e/kk (834,52 e/kk vuonna 2020).

Lesken alkueläke on 328,74 e/kk ja jatkoeläkkeen perusmäärä on 102,97 e/kk. Lapseneläkkeen perusmäärä on 60,49 e/kk.

Eläkeläisen saama lapsikorotus alle 16-vuotiaasta huollettavasta lapsesta on 22,23 e/kk.

Rintamalisän määrä on 125,46 e/kk ja ylimääräisen rintamalisän määrä on yksin asuvalle 258,13 e/kk ja parisuhteessa elävälle 226,04 e/kk.

Työkyvyttömyyseläkkeen ohella voi vuonna 2021 ansaita 837,59 e/kk ilman, että se vaikuttaa työkyvyttömyyseläkkeen tai takuueläkkeen maksun jatkumiseen.

Lääkekaton omavastuu

Lääkekustannusten vuosiomavastuu (ns. lääkekatto) kasvaa. Se on 579,78 e/kalenterivuosi (577,66 euroa vuonna 2020).

Kun summa ylittyy, asiakas maksaa loppuvuoden ajan jokaisesta korvattavasta lääkevalmisteesta vain 2,50 euron omavastuun.

Toimeentulotuen perusosa kasvaa

Toimeentulotuen perusosa suurenee

hieman. Perusosan määrä yksin asuvalla henkilöllä on 504,06 e/kk (502,21 e/kk vuonna 2020).

Toimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen vesimaksu nousee hieman. Vesimaksuna hyväksytään 22,80 e/henkilö (21,60 e/henkilö vuonna 2020).

Tulorekisterin käyttö laajenee

Tulorekisteriin kootaan jatkossa palkkatietojen lisäksi tiedot myös maksetuista eläkkeistä ja etuuksista.

Kela ilmoittaa vuoden alusta tulorekisteriin kaikki maksetut veronalaiset etuudet ja ne verovapaat etuudet, jotka vaikuttavat perustoimeentulotukeen. Kela ilmoittaa tulorekisteriin myös työttömyyskorvauksiin liittyvät kulukorvaukset. Perustoimeentulotuen ja vammaistukien maksutietoja ei ilmoiteta tulorekisteriin.

Omat ansio-, eläke- ja etuustiedot voi tarkistaa tulorekisterin sähköisestä asiointipalvelusta.

Perhe-etuudet suurenevät

Äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahan sekä erityishoitorahan vähimmäismäärä suurenee. Määrä on 29,05 e/pv (28,94 e/pv vuonna 2020). Kansaneläkeindeksiin sidottujen lastenhoidon tukien euromäärät suurenevät 0,4 %.

Työttömyysetuuksiin korotuksia

Peruspäivärahan ja työmarkkinatuen

määrä suurenee. Se on 33,78 e/pv (33,66 e/pv vuonna 2020). Työttömyysetuuden korotusosa on 4,80 e/pv. Lapsikorotukset ovat yhdestä lapsesta 5,30 e/pv, kahdesta lapsesta yhteensä 7,78 e/pv ja vähintään kolmesta lapsesta yhteensä 10,03 e/pv.

Koronaepidemian aikana työttömyysturvaan on tehty väliaikaisia lakimuu- toksia. Osa poikkeuksista jatkuu 31.3. asti. Esimerkiksi työttömyysetuuden suojaosa on korotettu 500 euroon. Suojaosa on rahamäärä, jonka työtön työnhakija voi ansaita ilman, että se pienentää työttömyysetuutta.

Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhoitomaksu

Korkeakouluopiskelijoiden opiskelu- terveydenhuollon järjestämisvastuu ja terveydenhoitomaksun kerääminen siirtyvät Kelalle. Laskua ei lähetetä, vaan maksu pitää hoitaa oma-aloitteisesti Kelan asiointipalvelussa. Opiskelijoiden pitää maksaa maksu ensimmäisen kerran kevätlukukaudelta 2021.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS) palvelee jatkossa yliopisto-opiskelijoiden lisäksi ammattikorkeakouluissa opiskelevia.

Lisää tietoa Kelan verkkosivuilla www.kela.fi

Lähde: Kela ■

Aune Kulmala kohtasi kuurot ja kuurosokeat jo ennen tulkkipalvelua

Teksti: Milla Lindh

Kuva: Aune Kulmalan kotialbumi

Aune Kulmala aloitti kuurojen diakonisana Jyväskylässä vuonna 1961. Suomi oli jaettu neljään kuurojen papin piiriin. Papeilla oli luettelot alueensa kuuroista osoitetietoineen. Keski-Suomen alueella asui tuolloin noin 150 kuuroa henkilöä. Diakonissan toimiston aukioloajoista ilmoitettiin kiertokirjeellä piirin kuuroille ja he saapuivat toimistolle pitkienkin matkojen takaa. Joskus heitä oli jonoksi asti, ja Kulmala työskenteli pitkiä päiviä, sillä tulkkauksia ei ollut.

– Oli kuurojen pelastus, että joku tiesi, miten heidät tavoittaa, toteaa Aune Kulmala, 94.

Diakonissakoulutusta uudistettiin sotien jälkeen 1943. Lääkintöhallitus myönsi uuden koulutuksen saaneille diakonissoille oikeuden toimia myös sairaanhoitajina. Käytännön diakonia-työ kuurojen parissa oli kotisairaanhoidon lisäksi sosiaalihuoltoa, tulkin ja palveluohjaajan työtä. Monesti Kulmala toimi myös yhteiskunnallisena vaikuttajana.

Työskenneltyään ensin sokeiden parissa, hän jännitti viittomakielisten kohtaaminen aluksi. Eräs kuurojen kuuleva lapsi järjesti vapaamuotoista viittomakielen koulutusta halukkaille. Sen lisäksi Kulmala kävi kahden viikon viittomakielen kurssin. Muuten viittomakielen taito kehittyi työn ohessa.

– Kuurot olivat hurjan kärsivällisiä opettajia! Kulmala kehuu.

Diakonissa tilasi lääkäriaikoja ja kävi asiakkaan kanssa vastaanotolla. Kulmala tarkisti, että ihmisillä oli heidän tarvitsemiaan lääkkeitä oikea määrä ja että ne osattiin ottaa oikein. Kerran hänet kutsuttiin sairaalaan, jonne oli tuotu kuurosokea nainen, joka oli jäänyt auton töytäisemäksi. Nainen ei viitonut, joten Kulmala kirjoitti antikva-kirjoituksella hänen kämmeneensä. Lääkäri katsoi vieressä ja huudahti:

– Vai noinko se käy!

Toisinaan kuurojen suomen kielen taito oli huono, ja apua tarvittiin yhtä hyvin asunto- kuin työhakemuksen tai pankin laina-anomuksen tekemiseen. Aune Kulmala tapasi työssään varmasti kaikki Keski-Suomen alueen kuurot. Osa tuli tavattua juhlissa tai muissa yhteisötahtumissa.

Aune Kulmala (kuvassa oikealla) teki pitkän uran kuurosokeiden ja kuurojen parissa diakonissana.

Kuurojen tiedonsaannista huolehti myös kuurojen yhdistys. Se järjesti tapahtumia ja koulutusta, kilpailuja ja luentopäiviä viittomakielisille. Kulmala oli monella kurssilla mukana tulkkina, esimerkiksi ensiapukursseilla. Kuurosokeat kuuluivat kuurojen yhteisöön, ja jotkut kuurot toimivat kuurosokeiden tulkkeina ja oppaina.

Yhdenvertaisuus ja kuntoutus

Kuurot kohtasivat yhteiskunnassa myös syrjintää. Kulmala muistaa erään nuoren pariskunnan, joista molemmat olivat kuurosokeita. Vastaviihitty pariksi etsi yhteistä kotia Jyväskylästä ja anomuksia asunnosta lähetettiin vaikka minne, myös Jyväskylän kaupungille.

Asunnonjakotoimistossa oli invalidihuollon tarkastaja, jolta Kulmala meni kysymään, miksei pariskunnalle annettu asuntoa.

– Kukaan ei ole heitä huolinut. Menkööt sinne mistä ovat tulleet, sanoi invalidihuollon tarkastaja.

Kulmala marssi seurakunnan toimiston talouspäällikön luo ja vaati, että seurakunta antaa asunnon pariskunnalle. Kulmala aikoi kirjoittaa lehteen ilmoituksen ihmisten huonosta kohtelusta, ellei asuntoa seurakunnaltakaan heille järjesty. Kahden viikon päästä pariskunta sai seurakunnalta juuri sellaisen asunnon, minkä toivoivatkin. He laittoivat kodin vielä kauniimmaksi, ja

kun ympäristö oli heille tuttu entuudestaan, oli turvallista aloittaa yhteinen elämä.

Erään kuurosokean elämässä Kulmala on ollut mukana kuurojen diakonissan työn alusta lähtien. Nainen asui omakotitalossa kuuron miehensä kanssa. Hän oli käynyt vanhanaikaisen koulun, missä ei kuuroille paljon opetettu eikä varsinkaan suomen kielen luku- ja kirjoitustaitoa. Rouvan näkö oli jatkuvasi heikentynyt, ja asiaa menttiin lääkäriltä kysymään. Lääkäri tarjosi valkoista keppiä, mutta se ei kelvannut. Lopulta näkö meni niin huonoksi, että keppi kelpasi, ja rouva opetteli sen kanssa kulkemaan.

1969 perustettiin silloiseen Sokeain Keskusliittoon kuurosokeiden huoltosihteerin toimi. Aune Kulmala kertoi tästä kuurosokeutuneelle rouvalle ja ehdotti, että kutsutaan hänet tänne. Asia järjestyi, ja nopeasti rouva pääsi mukaan ammattitaitoiseen kuntoutukseen. Hän alkoi hyväksyä sokeutensa ja omaksui asioita, jotka helpottivat jokapäiväistä elämää.

– Oli valtava asia, kun hän oppi pistekirjoituksen, muistelee Kulmala.

Täysin viittomakielinen ja sanavarastoltaan köyhä rouva pääsi mukaan leireille ja tapahtumiin, ja hän kysyi aina aktiivisesti, mitä tuo tarkoittaa ja miten kirjoitetaan. Hän oppi sujuvasti lukemaan ja kirjoittamaan suomen kieltä pisteillä. Myöhemmin hän lausui runoja.

– Hän oli kova lausumaan runoja ja oli aiemmin lausunut niitä viittoen. Pistekirjoitustaidon myötä hänen suomen kielensä kehittyi nopeasti.

Toimintakyvyn ja sosiaalisen vertaistuen saaminen johti muutenkin toimeliaisuuteen. Rouva innostui käsitöistä, joiden tekeminen oli sokeutumisen vuoksi jäänyt. Eräällä kurssilla opetettiin kankaankudontaa, ja hän oppi tekemään poppanoita. Syntyi muun muassa poppanatakki. Sitten hän kävi konekudontakurssin ja alkoi kutoa puseroita, toppeja ja hameita. Kaikki olivat kauniita ja erittäin huolellisesti tehtyjä. Kerran rouva kertoi Kulmalalle, että eräällä kurssilla hän halusi oppia neulomaan sukan kantapäähän. Opettaja vitkutteli, ja opettamisen aloittaminen kesti liian kauan. Rouva kyllästyi ja hankki taidon itse.

Kulmala toimi kuurosokeustietouden varhaisena lähettiläänä. Ikäihmisten kulttuuriviikolla he kävivät rouvan kanssa peruskoulussa ja lukiossa kertomas- sa kuurosokeudesta. Rouvan runoesityksiä kuultiin ja nähtiin useissa kuurojen yhdistyksen tilaisuuksissa.

Myöhemmin, kun Kulmala tiedusteli kudontatöistä, rouva vastasi:

– En minä enää kerkeä kutomaan niin paljon, kun pitää tietokonetaitoja hankkia.

Hän oli tietokonekurssin lomassa kutonut 17 paria sormikkaita.

– Kuntoutus antoi tälle kuurosokealle rouvalle niin paljon toimintakykyä, toteaa Kulmala.

Niihin aikoihin, kun Kulmala lopetti työnsä Jyväskylässä, rouva muutti kuulevien palvelutaloon. Hän asui siellä aikansa, kunnes yksinäisyys kävi voimille puheella kommunikoivien keskellä. Myöhemmin rouva siirtyi Sampolaan, jossa asui paljon muitakin viittomakielisiä.

Vertaistuki lääkkeeksi kuurosokeiden yksinäisyyteen

Aune Kulmala muistelee, kuinka kuurosokeita oli välillä useita, ja he olivat aika yksinäisiä. Seurakunta järjesti kuuroille, sokeille ja kuurosokeille omia leirejä ja retkiä. Ne olivat osallistujille ilmaisia.

– Kerran mentiin Laajavuoreen ja tutustuttiin luontoon, käytiin uimahallissa ja syömässä. Ne olivat kuurosokeille ainoita tilanteita, missä päästä ryhmätöihin mukaan.

Työ kuurosokeiden parissa oli valtavan palkitsevaa, ja kiitollisuus oli välitöntä ja aitoa.

– Eräällä leirillä jokaisella kuurosokealla oli oma hoitaja, ja yhtenä päivänä kylvetettiin, hoidettiin ja hierottiin kaikkien jalat. Se oli kuurosokeille niin mukava kokemus, että he halusivat vastavuoroisesti hoitaa hoitajienkin jalat! Siinä vähän mietittiin, mutta annettiin sitten mennä!

Kulmala muistaa, miten yksi leiriläinen halusi sitten opiskella jalkahoitajaksi. Hän tiedusteli, millainen koulu pitää käydä. Silloin ei ollut mahdollisuuksia kouluttautua sille alalle kuurosokeana, sillä edes tulkkipalvelua ei ollut.

Kulmala on marssinut urallaan Jyväskylän kaupunginjohtajan puheille kertomaan, että kuurot tarvitsevat viittomakielentaitoisia työntekijöitä.

– Minä kysyin, miten kaupunki järjestää nämä palvelut kuuroille.

Vähitellen viittomakielen opetusta alettiin järjestää kotiavustajille, ja vähän aikaa tilanne oli parempi. Palvelujen ja tarvitsijoiden määrä kuitenkin kasvoi. Kun myös sosiaalitoimistoon saatiin viittomakielentaitoinen työntekijä, ei diakonissan enää tarvinnut mennä asiakkaan mukaan luukulle tulkiksi. Riitti, kun diakonissa varasi asiakkaalle ajan puhelimitse.

– Onneksi on nykyään enemmän ymmärrystä ja työntekijöitä yhteiskunnassa, tuumaa Aune Kulmala.

Vuonna 1976 Kulmala oli mukana aloittamassa viittomakielen tulkikoulutuksen suunnittelua. Hän oli myös perustamassa sokeain koulua Ambomaalle nykyiseen Namibiaan. Kulmala täytti 90 vuotta 2016. Samana vuonna ilmestyi Raili Ojala-Signellin kirjoittama elämäkerta *"Sokealle silmänä, kuurolle kieleinä -kirjoituksia kuurojen- ja sokeain diakonissa Aune Ihalaisen elämästä"*. ■

Kuurosokeiden kerhot

Tampere

Kerho kokoontuu ti 23.2. klo 13–16. Vieraksi tulevat Taysin kuntoutusohjaajat Satu Andersson ja Katja Kokko sekä palveluasiantuntija Marjatta Puromäki.

Satakunta

Satakunnan kuurosokeiden kerho 10.2. on peruttu koronaepidemian vuoksi. Kerhosta 10.3. tiedotetaan myöhemmin. Terveisin Saini.

Naisten kerho kokoontuu!

Aika ja paikka 16.–18.4., Koivupuisto, Ylöjärvi (Petäjäntie 137)

Hinta: kuurosokeille 85 e/henkilö, matkojen omavastuu 20 e.

Uusi kuurosokeiden naisten kerho aloittaa toimintansa! Vertaistuen, naisten juttujen ja saunan lisäksi tarjolla on vinkkejä oman talouden hoitoon, käsillä tekemistä ratkaisukeskeisen taideterapeutin ohjaamana sekä tutustumista islanninhevosiin!

Yhteiskuljetus järjestetään Tampereen rautatieasemalta Koivupuistoon.

Tilaa tarvittaessa oma tulkki tai avustaja mukaan.

Tarkempi ohjelma aikatauluineen lähetetään ilmoittautuneille. Kerro ilmoittautuessasi, haluatko taideterapiaan vai hevoshommiin ja erityisruokavaliosi. Tapahtuman toteutuminen riippuu koronatilanteesta.

Ilmoittautumiset 12.3. mennessä järjestöohjaajalle: milla.lindh@kuurosokeat.fi, 040 7749 207.

Tapahtumat

Helen Keller päivä

Helen Keller -tapahtuma järjestetään ti 22.6. Tampereella, Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa. Iltapäivällä on avoimet ovet, illalla iltajuhla jäsenille ja työntekijöille. Koronavaraus. Seuraa ilmoittelua.

Kommunikaatio-palvelut

Webinaari

Ajankohta: 1.3. kello 14–16

Järjestämme vuoden aikana useamman osan luentosarjan erilaisista aiheista, jotka koskettavat meitä kaikkia. Ensimmäinen osa luentosarjaamme

yhdistyksen 50. juhlavuoden kunniaksi on webinaari aiheella: *"Historian havinaa yhdistyksen alkutaipaleelta vuosi 1970–1990. Inger Lindgren, Kaija Salekari ja ydinjoukko kuurosokeita, jotka olivat perustamassa yhdistystä"*.

Tarkempi ohjelma Suomen Kuurosokeat ry:n verkkosivuilla.

Tilaisuus järjestetään Teams -etäyhteydellä. Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatiopalveluista webinaarin juontaa KT, kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahtinen. Käytännön ja teknisen puolen ohjaa kommunikaatio-työntekijä Sanna Nuutinen. Viitotun puheen etätulkkaus. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Webinaari tallennetaan yhdistyksen omaan käyttöön. Huom! Teams-kutsulinkki tilaisuuteen lähetetään ilmoittautuneille 19.2.

Tiedustelut ja ilmoittautuminen 18.2. mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi.

Sano se sanoin ja sanakarttojen merkitys

Ke 3.3. klo 13–16 liris, Suomen Kuurosokeat ry:n aluetoimisto. Marjanientie 74, Helsinki. Osallistua voi mistä tahansa Suomen suunnalta paikalla tai Teams -yhteydellä huomioiden viralliset koronaohjeistukset.

Vierailija tulee kertomaan NKL:n teemasta *"Sano se sanoin"*. Keskustelua aiheista: puhumisen tärkeys, kuvailun merkitys, sanakartat ja niiden käyttö. Ei yleistulkkausta. Teams -linkki lähetetään ilmoittautuneille.

Ilmoittautuminen 18.2. mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi

Lomat

Solaris-loma

Vertaistukilomalla on virikkeellistä yhteistä toimintaa, ja loma kannustaa omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Lomakohteena on Lohja Spa & Resort 31.5.–5.6.

– Loma on tarkoitettu kuulonäkövämmäisille aikuisille, lapsia ei voi ottaa mukaan

– Viiden vuorokauden täysihoidoloman omavastuu hinta 60 e/henkilö.

– Majoitus on kahden hengen huoneissa.

– Hakuaika päättyy kolme kuukautta ennen lomaa.

– Tuettu loma voidaan myöntää korkeintaan joka toinen vuosi.

– Lohja Spa & Resort sijaitsee alle tunnin ajomatkan päässä Helsingistä ja noin

puolentoista tunnin päässä Turusta. Lisätietoja ja hakuohjeet Solariksen sivujen kautta: www.solaris-lomat.fi

Tarvittaessa apua hakemiseen voi kysyä palveluasiantuntijoilta tai yhdistyksen muilta työntekijöiltä.

Toimintakykyä muutoksessa

(entinen sopeutumisvalmennus)

Vaikea kuulla, vaikea nähdä

Aika ja paikka: 15.–19.3. Kuurosokeiden Toimintakeskus, Insinöörinkatu 10, Tampere

Tavoite ja sisältö: Kurssi on tarkoitettu seniori-ikäisille henkilöille, joilla kuulo ja näkö ovat heikentyneet. Arkinen elämäsi tuottaa sinulle ongelmia, mutta selviät vielä melko itsenäisesti. Kaipaat vinkkejä itsenäisen elämän tueksi.

Kurssilla annetaan tietoa palveluisista ja apuvälineistä, joista kurssilaiset voivat hyötyä. Ohjelmassa on keskusteluja sekä toiminnallisia harjoituksia vertaisryhmässä. Teemoina muun muassa apuvälineet, erilaiset palvelut, turvallinen liikkuminen ja tiedonsaanti. Kurssin sisältö joustaa kurssiryhmän toiveiden mukaan.

Kustannukset kurssilaisille: Matkakulujen omavastuu on 25 e/suunta, menopaluu 50 e (aikuiset). Majoitus ja ateriat ovat kurssilaisille ilmaisia. Osallistujat ovat vakuutettuja kurssin ajan.

Kurssipaikan lähellä asuvien on mahdollista osallistua kurssille myös avomuotoisesti, eli voit tulla kurssille päivisin ja yöpyä kotona.

Yhteyshenkilö: Kurssisuunnittelija Kaisa Surakka, puhelin 040 545 0438 (myös tekstiviestit ja WhatsApp) ja kaisa.surakka@kuurosokeat.fi Tavoitettavissa maanantai–keskiviikko.

Hakeminen: Sähköisesti Suomen Kuurosokeat ry:n verkkosivujen Tapah-tumakalenterin kurssi-ilmoituksen kautta tai lähetä paperinen hakemus: Suomen Kuurosokeat ry, Taru Kaaja, Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere. Paperilomakkeen voit ladata verkkosivuilta itsellesi Wordina tai PDF-muodossa.

Lähetä hakemuksesi 14.2. mennessä.

Kuulonäkövammaisen lapsi perheessä

Aika ja paikka: 13.–16.5., Piispala, Kurssitie 40, 43300 Kannonkoski

Kohderyhmä: Perheet, joissa on alakouluikäinen (esikoulu–6.luokka),

kuulonäkövammaisen lapsi, tai lapsi, jolla on kuulokojeet ja haasteita näkemisessä. Lapsi kuuluu yleisopetuksen piiriin; hän voi opiskella pienryhmässä, erityisluokassa tai osa oppiaineista voi olla yksilöllistetty. Kurssille valitaan ensisijaisesti perheet, jotka eivät ole aiemmin olleet Suomen Kuurosokeat ry:n toteuttamilla perhekursseilla. Kurssille otetaan 10 perhettä.

Tavoite ja sisältö: Kurssi tarjoaa perheille mahdollisuuden pohtia, jakaa ja kehittää vertaisryhmissä erityisesti haasteellisissa tilanteissa selviytymistä. Kurssilla on asiantuntijaluentoja, keskusteluja lapsen psyykkisestä hyvinvoinnista ja oireilusta, lapsen itsetunnon tukemisesta sekä koko perheen jaksamisesta. Ajankohtaista asiantuntijatietoa saa myös näkemisestä ja kuulemisesta, kommunikaatiosta ja erilaisista tukipalveluista. Mukana on toiminnallista ohjelmaa. Osa ohjelmasta toteutetaan lapsille ja vanhemmille erikseen.

Kustannukset kurssilaisille: Matkakulujen omavastuu on 25 e/suunta, menopaluu 50 e. Majoitus ja ateriat ovat kurssilaisille ilmaisia. Osallistujat ovat vakuutettuja kurssin ajan.

Yhteyshenkilö: Kurssisuunnittelija Kaisa Surakka, puhelin 040 545 0438 (myös tekstiviestit ja WhatsApp) ja kaisa.surakka@kuurosokeat.fi.

Tavoitettavissa maanantai–keskiviikko.

Hakeminen: Sähköisesti Suomen Kuurosokeat ry:n verkkosivujen (Palvelut> Toimintakykyä muutoksessa) kurssi-ilmoituksen kautta tai lähetä paperinen hakemus: Suomen Kuurosokeat ry, Taru Kaaja, Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere. Paperilomakkeen voit ladata verkkosivuilta itsellesi Wordina tai PDF-muodossa.

Lähetä hakemuksesi 11.4. mennessä.

ICT-koulutus

Tekstinkäsittelyä

Aika: 12.–16.4. (viikko 15)

Kohderyhmä: Viikko soveltuu sekä viittomakielisille että puheella kommunikoiville henkilöille.

Sisältö: Opettelemme asiakirjan tekstin ja asetusten muokkaamista, mallin tallennusta sekä valokuvan lisäämistä asiakirjaan ja sen asettelua. Lisäksi harjoitteleme eri tiedostomuotoihin tallentamista. Oppilaat voivat harjoitella Microsoft Word -, LibreOffice- tai WordPad-ohjelmalla oman valinnan mukaan, joko käyttämällä hiirtä tai näppäinkomentoja.

Suomen Kuurosokeat ry:n ICT-koulutus

järjestää kuusi ICT-aiheista koulutusviikkoa sekä teemapäiviä Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa. Koulutus on tarkoitettu kuurosokeille ja kuulonäkövammaisille tietokoneen käyttäjille. Koulutuskoneilla on käytettävissä Supernova, ZoomText- ja Jaws-ohjelmistot. Koulutus on asiakkaille maksutonta. ICT-koulutustiimi valitsee koulutettavat (4–5 henkilöä) viimeistään kuukautta ennen koulutuksen alkamista. Etusijalla ovat henkilöt, jotka eivät ole aiemmin saaneet vastaavaa koulutusta.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut:
ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Helsingin Toimintapäivät

Yhdistyksen varautumisryhmän viimeisimmän päätöksen mukaan kaikki sisä- ja ulkotapahtumat keskeytetään 7.2. asti. Suunniteltu ulkoilutapahtuma 4.2. on täten peruttu.

Seuraamme koronatilannetta. Varaudu mahdollisiin muutoksiin! Ohjaaja tiedottaa mahdollisista muutoksista ja ajankohtaisista asioista sähköpostissa ja Facebookissa. Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin aluetoimiston osoite: Marjaniementie 74, Helsinki, Itäkeskus, 4. krs. (Iiris-keskus).

Kuukauden vieras

Ke 10.2. klo 13–16 Iiris, Helsingin aluetoimisto, 4. krs. Vieraana järjestön uusi toiminnanjohtaja Risto Hoikka. Tule tapaamaan ja tutustumaan. Voit esittää kysymyksiä, ajatuksia tai toiveita. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla kaksi yleistulkkiä. Induktio. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään to 4.2.

Kuntopiiri

To 11.2, 18.2. ja 25.2. kello 13–16 Iiris, 2. krs. Huomio! Seuraamme varautumisryhmän päätöksiä. Piirin tilanteesta tiedotetaan myöhemmin. Ohjaajana Jaana Marttila. Kuntoharjoittelua, vesijumppaa, uintia ja saunomista. Paikalla kaksi yleistulkkiä. Oma pyyhe mukaan.

Aluepalvelun kuulumiset

Ti 16.2. klo 12.30–15 Iiris. Helsingin aluetoimisto. Palveluasiantuntija Heli Lappalainen tulee kertomaan ajankohtaisia asioita, vuoden 2021 toiminnasta ja muutoksista. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla kaksi yleistulkkiä. Induktio. Tilaisuuden jälkeen voi ruokailla omakustanteisesti Iirisen ravintolassa ja jatkaa kuntopiiriin.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään to 11.2.

Pannu kuumana

To 18.2. klo 10–12 Iiris, Helsingin aluetoimisto. Yhdessäoloa, keskustelua. Voimme antaa neuvoja erilaisissa asioissa. Mukana ohjaaja Anita Palo, palveluasiantuntija Heli Lappalainen sekä ICT-asiantuntija Kimmo Rouvinen ja/tai ICT-päällikkö Marko Vainioma. Tarvittaessa oma laite mukaan. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla kaksi yleistulkkiä. Induktio. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Tilaisuuden jälkeen voi ruokailla omakustanteisesti Iirixen ravintolassa ja jatkaa kuntopiiriin.

Ilmoittaudu viimeistään pe 12.2. Anitalle (yhteystiedot ilmoituksen lopussa) tai Helille: heli.lappalainen@kuurosokeat.fi tai puh. 040 553 9069.

Matkan ja juhla-retken suunnittelua

Ti 23.2. klo 12–15 Iiris, Helsingin aluetoimisto. Koronatilan vuoksi matkaa ollaan nyt järjestämässä ulkomaiden sijaan Suomeen. Keskustelua aiheesta. Suunnitellaan juhla-retkeä 22.–24.6. Tampereelle. Matka ja retki toteutetaan, jos koronatilanne on rauhoittunut. Tule mukaan keskustelemaan, esittämään toiveita ja päättämään, mikä olisi mieluinen matka ja millaista ohjelmaa juhla-retkelle. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla kaksi yleistulkkiä. Induktio.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ti 16.2.

Käytännön asiat

Koronan vuoksi toivomme kaikkien noudattavan sisätiloissa turvavälejä. Tulethan paikalle vain terveenä. Huolehditään käsihygieniasta. Oman kasvomaskin käyttöä suositellaan. Iirixessä toiminnan asiakkailta edellytetään kasvomaskin käyttöä. Tämä koskee myös tulkkeja, oppaita ja avustajia. Ainoastaan terveydellisistä syistä kasvomaskin käytöstä voi kieltäytyä.

Ohjaaja Anita Palo, anita.palo@kuurosokeat.fi, 040 837 7896 (WhatsApp tai tekstiviesti), Facebook: Helsingin kuurosokeiden Toimintapäivät

Sekalaista

Maaliskuun Tuntosarvi

Ilmoitukset ke 10.2. klo 12 mennessä: viestinta@kuurosokeat.fi. Julkaisu viikolla 9.

Päivyri

3.3. Maailman kuulopäivä ■

Suomen Kuurosokeat ry täyttää 50 vuotta

Voit tukea toimintaamme itsellesi sopivalla tavalla:

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2018/719, lupa on voimassa 01.01.2019-31.12.2021 koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040-6512511

